

Förändringar inom fältet - En kvalitativ analys av diskussionen kring evidens inom socialt arbete

Av Herman Rosencrantz

LUNDS UNIVERSITET
Socialhögskolan

Kandidatuppsats SOPA63
VT 13

Handledare: Yvonne Johansson

Abstract

Author: Herman Rosencrantz

Titel: The times are changing – A qualitative analysis of the discussion concerning evidence within social work [translated title]

Supervisor: Yvonne Johansson

The debate about evidence based practice has been going on for over twenty years in Sweden without any real conclusion. The purpose of this study was with Bourdieu's theory about culture production and a discourse analytic approach, highlight the arguments in the debate and the beliefs and assumptions about the evidence based practices on which they are based. The aim was also to investigate the reasons why evidence based practice has become one of the most debated subjects within the field of social work science and what conclusion about the deployment of the field of social work you can take from the debate. I've focused on symbolic capital and how the authors of the articles position them self in the field to legitimate their opinions. The empirical data consisted of articles from *Socionomen*, a Swedish magazine for social workers and scientists. In my analyze I identified two different positions in terms of how the authors of the articles recognized the potential in the evidence based practice, the critical- and the advocating position. The critical position consisted primarily of arguments that are based on a ontological- knowledge theoretical perspective concerning knowledge within the field of social work. Regarding the best way to help clients the critical position arguments are inspired by humanistic psychology and that the relationship between the client and the professional is the most important factor. The advocacy position consisted of arguments based on a pragmatic utility maximization view inspired by the new public management movement and the medical field. Regarding the best way to help clients the advocacy position argues that a combination of evidence based methods, the client's knowledge and the professional's experience. On the basis of Bourdieu's theory I found that the advocacy position possesses more symbolic capital and legitimate positions than the critical position which increases its ideas chances to breed within the field and history.

Keywords: Paradigm, Evidence, Social work, Debate, Sweden, qualitative analysis, Socialt arbete, Debatt, Kvalitativ analys, Evidensbaserad praktik, Evidens, Bourdieu, Diskusanalys

Innehåll

Abstract	1
Problemformulering	3
Syfte och frågeställning.....	3
Bakgrund	4
Om paradigmskiftet.....	4
Evidensparadigmet	4
Tidigare forskning	6
Teoretiska utgångspunkter	9
Bourdieu's teori om kulturskapande och kulturproduktion.....	9
Metod och material.....	11
Diskursanalysens fördelar och begränsningar	11
Tillförlitlighet och förförståelse	12
Urval och avgränsingar	13
Litteratursökning	13
Empiri.....	14
Tillvägagångssätt vid analys	14
Etiska överväganden	15
Analys och resultat	15
Vilka kapitalformer är legitima på fältet?	16
Den kritiska positionen.....	16
<i>Utvärdering av det sociala arbetet</i>	16
Den förespråkande positionen	22
<i>Kritik mot användandet av insatser som inte är utvärderade</i>	27
Sammanfattning och analys av det symboliska kapitalet.....	28
Varför ger diskussionen kring evidens upphov till en stor hetta och debatt	30
Avslutande diskussion.....	31
Källor:.....	33
Empiri.....	34

Problemformulering

Denna studie tar sin utgångspunkt i den svenska debatten kring implementeringen av evidensbaserad praktik inom socialt arbete. Svanevie (2011) skriver i sin avhandling att lanseringen av evidensbaserade praktik, oberoende av sammanhang, har bidragit till omfattande debatter och konflikter. Hon hävdar att det knappast finns någon annan innovation som orsakat så mycket argumentation och hetta inom socialt arbete som evidensbaserad praktik. Anledningen till denna studie är jag anser att det saknas kunskap kring bakgrunden till konflikten och hur den är konstruerad. Till exempel vad grundar sig argumenten på? Vad strider man om? Vilka är det som deltar i diskussionen? Den första frågan jag ställde mig när jag började intressera mig för detta ämne var hur det kommer sig att debatten om evidensbaserad praktik fortfarande pågår i Sverige, ca 20 år efter man påbörjade implementeringen. Mitt tidigaste minne av debatten rörande evidens baserad praktik är början på första terminen då en föreläsare föreläste om erfarenhetsbaserad kunskap och evidensbaserad kunskap. Jag hade då min första förnimmelse av någon typ av spänning. Det var hur föreläsaren formulerade meningarna och hur han betonade orden som gjorde att jag fick en känsla av att han ansåg att den ena kunskapsformen var bättre än den andra. Fenomenet att föreläsare har tagit ställning i frågan kring vilken forskning som är ”bäst”, har varit återkommande under socionomutbildningen. Genom socionomutbildningen har mitt intresse för denna konflikt vuxit, dock har jag alltid haft svårt att förstå grunden till själva konflikten. Jag har ofta tänkt: varför bråkar de om det här, huvudsaken är väl att brukarna får hjälp? Att förändra den rådande kunskapskulturen från en erfarenhetsbaserad kultur till en evidensbaserad kultur pågår inom stora delar av den offentliga sektorn och kommer påverka arbetssituationen för många socionomer. Jag ser det därför som viktigt att öka förståelsen för debattens natur och riktning för att på så öka förståelsen för hur framtiden socialt arbete kan komma att se ut och hur socionomens roll kan komma att förändras.

Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att med utgångspunkt i diskursteorin och Bourdieus teori om kulturskapande och kulturproduktion, belysa vilka föreställningar och antagande som finns i debatten kring evidensbaserad praktik samt vilka slutsatser om utvecklingen inom socialt arbete man kan dra utifrån debatten. Mina frågeställningar är således:

- Vilka argument existerar i diskussionen om evidensbaserad praktik och hur används de?

- Varför genererar diskursen en stor "debatt och hetta"?

Bakgrund

I detta avsnitt kommer jag att gå igenom bakgrunden till utvecklingen av den evidensbaserade praktiken.

Om paradigmskiftet

Svanevie (2011) skriver att enligt Kuhns teori om paradigim så sker framväxten av nya paradigmer genom att de föregås av en kris. Vid ett nytt paradigms introduktion har någonting kommit att betraktas vara fundamentalt fel. I allmänhet växer paradigmet fram redan innan en kris har hunnit utvecklas på allvar, eller åtminstone innan den har blivit allmänt erkänd. Symptom på kris är enligt Kuhn att det finns ett uttryckt explicit missnöje med det rådande paradigmet och att det börjar ske en "flykt" till filosofin, det vill säga forskare söker sig till filosofisk analys för att lösa gåtorna eller problemen i fältet. Att söka efter antaganden kan enligt Kuhn hjälpa forskare att lossa en traditions grepp om tänkande och antyda grunderna till en ny. Ytterligare ett symptom enligt Kuhn på ett paradigmskifte är att det startar en debatt inom fältet. Vid uppkomsten av paradigmet har det endast stöd bland få, men Kuhn menar att om dess företrädare är kompetenta kan en utökning och förbättring av argumenten ske, samtidigt som styrkan i argumenten ökar. Att legitimitetsstarka aktörer ställer sig bakom det nya perspektivet har även betydelse. Kuhn menar att det över tid är förväntat att olika versioner av paradigmet växer fram, samtidigt som samtycket till paradigmet ökar och en implementering börjar ske i de komplexa organisationerna (Kuhn, 1962). På sikt tillskrivs paradigmet sitt värde i relation till sin förmåga att lösa de problem som har kommit att anses fundamentala (Svanevie 2011:21). För att paradigmet ska fortleva gäller ytterst att det lyckas leva upp till sitt löfte – att den kan leverera vad det har utfäst.

Evidensparadigmet

Eriksson och Karlsson (2008) skriver att under en stor del av 1900-talet fanns det en optimistisk tilltro till att man genom en omsorgsfull planering skulle kunna styra samhället mot en allt högre grad av välfärd för alla, inkluderande även de utsatta grupperna. Den svenska modellen som dominerat socialt arbete under en lång tid innebär att man genom bedömning och planering förväntas föregå insatser av olika slag. Den svenska modellen består av att arbetet ska inriktas på att nå mål, som övergripande anges i lagarna, och som ska konkretiseras utifrån individuella behov i arbete med enskilda. Vissa menar att den svenska modellen under lång tid onödiggjorde utvärderingar, åtminstone inom det sociala området.

Allt mer har denna planeringsoptimism kommit att ifrågasättas. Betoningen har gått från planering på förhand till uppföljning/utvärdering i efterhand. Vissa forskare menar att den ökade betoningen på utvärderingar kan ses som en reaktion på misslyckanden från den offentliga sektorn att möta de nya krav som ställs.

En parallell tendens till betoningen av utvärderingar är utvecklingen av ”new public management” inom den offentliga sektorn. Under 1980- och 90-talet fanns det en stark kritik mot den offentliga sektorns ineffektivitet. Som ett svar mot denna kritik började man implementera nya organisationsstrukturer och metoder som var inspirerad av den privata sektorn (Liljegren & Parding 2010:270–271). Denna process kallas ”New public management” och innefattar en ökad betoning på vikten av att sätta ”kunden i centrum” genom ett tydligt ledarskap som på ett marknadsinspirerat sätt placerar kunden och dennes efterfråga i centrum. Denna utveckling går hand i hand med krav på maximalt utbyte – nytta, effekt – av satsade resurser.

Den historiska utgångspunkten för utvecklingen av evidens inom den offentliga sektorn finns i de processer som jag beskrev ovan samt genom vetenskapliggörandet av välfärdens professioner genom utbildning och forskning på högskolenivå. Tillsammans med kritiken mot den offentliga sektorn, kravet på ökad effektivitet och vetenskapliggörandet av socionomyrket ledde fram till ett ”oundvikligt” möte mellan välfärdens praktik och det vetenskapliga perspektivet. I detta möte växte kravet på ett fast kunskapsunderlag för praktikens beslut fram. Det var i denna process som den evidensbaserade praktiken utvecklades för att möta kravet på ett fast kunskapsunderlag. Bergmark & Lundström (2011) skriver att den evidensbaserade praktiken handlar om att noggrant, tydligt och med gott omdöme använda sig av den bästa möjliga evidensen vid beslut om insats. Det faktiska användandet av evidensbaserad praktik kan beskrivas i fem olika steg.

1. Formulera undersökningsbara frågor på basis information av klienten och/eller andra relevanta faktorer
2. Leta upp bästa möjliga kunskapsunderlag (evidens) med relevans för frågorna.
3. Kritiskt granska kunskapsunderlaget (evidensen) med avseende på validitet, betydelse (i form av evidensens styrka) och användbarhet i praktiken.
4. Tillämpa den evidensbaserade kunskapen i praktiken, med hänsynstagande till klientens individuella egenskaper och preferenser.

5. Utvärdera effekterna av interventionen och värdera hur man kan förbättra tillämpningen enligt steg 1 till 4 i framtiden.

Som helhet kräver modellen i alla dessa moment olika sorters professionell kompetens. Det behövs klinisk blick och erfarenhet för att ställa de rätta frågorna och för att anpassa evidens till den enskilde klienten. De delar i processen som kräver vetenskaplig skolning är främst steg två och tre. Här handlar det om att hitta vetenskapliga artiklar som säger något om vilka interventioner som kan vara till hjälp för de problem som brukaren har.

Tidigare forskning

För min undersökning har jag sökt efter forskning som belyser paradigmskiftet från en erfarenhetsbaserad kultur till en evidensbaserad kultur inom socialt arbete samt implementeringen av evidensbaserad praktik.

Evidensbaserat socialt arbete: Från idé till praktik

En av de få svenska forskare som skrivit om paradigmskiftet är Svanevie (2011) med sin avhandling *Evidensbaserat socialt arbete: Från idé till praktik*. I sin avhandling har hon skrivit om trenden hur den erfarenhetsbaserade kulturen inom socialt arbetet håller på att ersättas av en evidensbaserade kulturen. I sin avhandling har hon lagt fokus på begreppet *evidensbaserad praktik* genom frågeställningar som:

1. Vad är evidensbaserad praktik?
2. Varför görs försök att etablera evidensbaserad praktik?
3. Vad är utfallet av etableringsförsöket av evidensbaserad praktik?
4. Hur kan utfallet av etableringsförsöket av evidensbaserad praktik förklaras?

Som källor använde hon artiklar funna i databaser, debattartiklar samt analyser av evidensbaserad praktik. Hon liknar sin urvalstrategi som ett snöbollsurval, där nya urval och kriterier för urval gjordes på basis av kontinuerliga sammanställningar av empirisk data.

I sin avhandling kommer Svanevie (2011) fram till att etableringen av evidensbaserad praktik har de komponenter som beskrivs i Kuhns teori om paradigmskiftet (Kuhn 1962). Hon fann även att paradigmskiftet inträffade i samband med ett uttalat missnöje med det rådande tillståndet inom socialt arbete. Hon menar att genom ett förändrat aspektseende började förändringarna ske i strukturen och funktionen inom socialt arbete. Den evidensbaserade praktiken fördes fram genom ett aktivt opinionsledarskap och genom en

informationskampanj, samtidigt som det fanns både förstärkande och motverkande strukturella och kontextuella faktorer för en etablering. Att det nya paradigmet vann mark berodde på att aktörerna inom socialt arbete omprövade sina värderingar och uppfattningar med ett förändrat handlande till gagn för evidensbaserad praktik. Som en konsekvens, men även genom ett ökat yttre krav och förväntningar på evidensbaserad praktik var detta svaret på den kritik som riktats mot fältet för socialt arbete. Hon kom även fram till att den evidensbaserade praktiken blev ett medel för professionen att stå emot snäva management- och ekonomiska perspektiv på verksamheten, samt ett medel för beslutsfattarna att vinna legitimitet genom att synliggöra värdet av välfärdssatsningar

I sin avhandling beskriver hon det gamla och det nya paradigmet och hur dessa skiljer sig i sina sätt att se på socialt arbete.

Det gamla paradigmet	Det nya paradigmet
Goda intentioner, erfarenhet och intuition är tillräckligt för en välfungerad praktik.	Goda intentioner, erfarenhet och intuition är nödvändigt men inte tillräckligt för en välfungerande praktik. Det behövs även kunskaper från systematiska observationer och kritiskt konsulterade av forskning för en välfungerande praktik
Resultaten av socialt arbete kan inte ”mätas”	Resultaten av socialt arbete för brukare och samhälle kan och bör följas upp och utvärderas.
Fokus på symtom	Fokus på problem

Social work – a shifting paradigm

Skerrett och Debbie (2000) undersöker de förändringar som skett inom socialt arbete genom att använda Kuhns teori om paradigmskifte. I artikeln kommer Skerrett och Debbie fram till att ett paradigmskifte har skett enligt Kuhns teori samt att det nya paradigmet har medfört en del risker. De menar att med det nya paradigmet finns det risker att socialarbetarna fastnar i att endast fokusera på resultatindikatorer och effekter. Detta kan då leda till att brukaren inte längre är i centrum utan istället kommer socialarbetarna fokusera på service och att hålla budgeten. Skerrett och Debbie skriver även om begreppen empowerment och

brukarperspektiv och menar begreppen är mycket i ropet men att de egentligen saknar betydelse i praktiken. Man syftar på att användandet av tomma ord verkar vara i linje med de värderingar som finns inom den nya formen av socialt arbete och att detta leder till förvirring hos praktikerna. Då man å ena sidan talar om empowerment och brukarperspektiv vill man även betona effektivitet och att hålla sig inom budgeten. Skerrett och Debbie menar att detta är paradoxalt och att detta lett till att professionellt socialt arbete har blivit fragmenterat då teorin och praktiken skiljer sig.

Skerrett och Debbie (2000) menar vidare att det sociala arbetet behöver samla sig och definiera vilken uppgift socialt arbete egentligen bör ha. Det sociala arbetet riskerar genom det nya paradigmet att förlora sin identitet och sin trovärdighet och professionalism. De menar att det är paradoxalt att fältet sträcker sig efter ett nytt paradigm som ska erbjuda trovärdighet och professionalism. Samtidigt rör sig fältet längre ifrån själva grundtanken med socialt arbete.

Ändrad styrning av välfärdsprofessioner – exemplet evidensbaserad i socialt arbete

Liljegren & Parding (2010) skriver om hur styrningen av professionellt arbete har förändrats och hur evidensbaserad har kommit att bli ett ledord inom offentliga sektorn. Deras artikel diskuterar mötet mellan två logiker för styrningen av professionellt arbete: yrkes- och organisationsprofessionalism. De skriver att villkoren för professionellt arbete har varit under förändring under en längre tid. Sedan 1980-talet har omfattande styrningsmässiga förändring i offentlig sektor skett på grund av att den offentliga sektorn ansetts ineffektiv. Dessa förändringar har med sig förändrade villkor för de professionella inom socialt arbete. Man använder sig oftast av begreppet "New public management" när man talar om dessa förändringar inom offentlig sektor. Förändringarna innebär nya principer för administration, styrning och organisation av den offentliga sektorn, något som påverkar professionella och deras relation till klienter och ledning. De skriver att rent konkret handlar dessa förändringar om att man plockar in styrningsideal och idéer från den privata sektorn vilket förväntas lösa effektivitetsproblematiken. En av dessa förändringar menar Liljegren & Parding (2010) är den evidensbaserade praktiken, som innebär ett nytt sätt att se på professionellt socialt arbete. En central fråga gällande evidensbaserad handlar om att utvärdera effekten av olika insatser samt hur man ska erbjuda brukarna de bästa möjliga insatserna. Som ett led i att kunna mäta effekterna från insatserna har ett flertal manualbaserade utvärderings- och bedömningsinstrument i socialt arbete implementerats.

I sin artikel skriver Liljegren och Parding (2010) att en viktig fråga är vilken epistemisk status de manualbaserade modellerna kommer få, det vill säga vilken grad de inte bara kartlägger och bedömer ett problem utan även pekar ut specifika åtgärder och behandlingar. Om de manualbaserade metoderna får ett stort inflytande med starka preskriptiva egenskaper kan det leda till att socionomers handlingsutrymme minskar och statusen för yrket minskar.

Rörande debatten kring evidensbaserade praktik menar Liljegren & Parding (2010) att den kan tolkas som att en spänning mellan yrkesprofessionalismens handlingsfrihet och organisationsprofessionalismens effektivitetsdiskurs. Det motstånd som finns bland praktikerna mot evidensbaserade praktik kan ses som ett motstånd mot organisationsprofessionalismen och dess ökade kontroll, och i flera fall minskade handlingsfrihet. På så sätt kan den negativa inställningen ses som ett motstånd mot det ökande inslaget av kontroll av praktikers arbete och inte som ett tvivel mot dokumenterbara resultat som en specifik kunskapsform. Avslutningsvis skriver Liljegren & Parding (2010) att den evidensbaserade praktiken innebär nya vägval för praktiker i relation till sin yrkesutövning, samt att det finns såväl möjligheter som svårigheter oberoende av vilka val som görs.

Teoretiska utgångspunkter

Bourdieu's teori om kulturskapande och kulturproduktion

Det analysverktyg som jag har låtit mig inspireras av är Pierre Bourdieus teori om kulturskapande och kulturproduktion. Andersen och Kaspersen (2005) skriver att ett huvudtema i Bourdieus sociologiska teori är *symboliskt kapital*. Genom sina analyser av de kabylska böndernas tänkesätt och världsuppfattning fann han ursprunget till det som blev en central tes i hela hans författarskap: kampen om erkännande eller bekräftelse utgör en fundamental – och kanske den mest fundamentala – dimensionen i mänsklig samvaro. Hedern existerar enbart i kraft av sitt erkännande och enbart i den mån som medlemmarna i en grupp är ense om att vissa specifika egenskaper eller handlingar är hedervärda. Vilken egenskap eller handling som helst kan vara symboliskt kapital, under förutsättningen att medlemmarna i en grupp tillskriver den ett positivt värde. Det är genom begreppet symboliskt kapital som Bourdieu försöker upplösa gränsen mellan ekonomi och icke-ekonomi. Bourdieu läser in ett komplext intressespel i de kabylska böndernas kultur som handlar om att maximera de involverade personernas symboliska kapital (Andersen & Kaspersen 2005:264). Begreppet symboliskt kapital kommer vara centralt i hela min analys och fungera som ett verktyg för att analysera diskussionen kring paradigmskiftet.

Andersen och Kaspersen (2005) skriver att ett annat huvudtema i Bourdieus sociologiska forskning är hans teorier om kulturskapande och kulturproduktion. Genom hans omfattande studier av bildkonst och litteratur utvecklade han en verktygslåda av begrepp för att förstå processerna kring kulturproduktion och kulturskapande. Ett begrepp som jag har inspirerats av i min analys är *fält*. Ett fält definieras som ett nätverk eller en konfiguration av objektiva relationer mellan positioner som är bestämt genom deras placeringar i relation till de kapitalformer som är aktiva på fältet i frågan. Det är skillnad mellan de typer av kapital som är aktiva beroende på vilket fält man analyserar. Inom fältbegreppet finns det även en konfliktspekt. Inom alla fält finns det en kamp som pågår och formar fältet. Kampen består både av att kontrollera de attraktiva positionerna på fältet men även också frågan om vilka kapitalformer som ska betraktas som legitima (ibid. 2005:273). Genom fältbegreppet kan jag belysa de olika debattörernas positioner på fältet samt identifiera de kapitalformer som existerar på fältet. Genom fältbegreppets dynamik kan jag även belysa kampen om de attraktiva positionerna på fältet och kampen om vilka kapitalformer som bör betraktas som legitima.

För att förstå kampen och de olika verktygen som används av aktörerna i sin kamp på fältet har jag valt att inspireras av Bourdieus begrepp *symboliskt våld*. Symboliskt våld är en dold form av maktutövning som inte uppfattas som en maktutövning, det vill säga en form av dold maktutövning som parter inom fältet använder sig för att säkra eller stärka sin position inom fältet (ibid. 2005:272). Genom detta begrepp kan jag belysa hur de olika debattörerna använder sig av argument för att framhäva just sin position inom fältet för socialt arbete. Ytterligare ett begrepp som jag kommer använda mig av för att belysa kampen är *Illusio* vilket betyder att vara indragen i ett spel, att man investerar i spelet, att man tar spelet på allvar och att man glömmer att det är ett spel. Illusio beskriver den förtrollade relation som spelarna har till sitt fält, även där de är oense och missnöjda. Att delta i fältets stridigheter, att utmana och göra uppror, innebär att man anser att fältet är värt att konkurrera om.

Genom att jag låter mig inspireras av både diskursanalysen och Bourdieus teori om kulturskapande och kulturproduktion har jag en användbar verktygslåda för att besvara mina frågeställningar.

Metod och material

Diskursanalys

I min undersökning av diskussionen om evidensbaserad praktik använder jag mig av en kvalitativ metod i form av en diskursanalys. Det material jag analyserar är debattartiklar från facktidsningen Socionomen. Eftersom jag vill undersöka vilka perspektiv som går att urskilja rörande synen på evidensbaserad praktik är det viktigt att min metod möjliggör detta - meningen med min textanalys är att urskilja tendenser, mönster och strukturer (Bryman 2011:474).

Bryman (2011: 475) skriver att diskursanalys är anti-realistisk, det vill säga att man förnekar att det finns en yttre verklighet som väntar på en slutgiltig beskrivning och förklaring av forskarna. Den tar därmed även avstånd från uppfattningen att forskarna kan komma fram till någon privilegierad redogörelse för de aspekter av verkligheten som studeras.

Diskursanalysen har en konstruktionistisk utgångspunkt vilket innebär att tonvikten läggs dels på de versioner av verkligheten som uttrycks av medlemmar i den miljö som studeras, dels på hur den verkligheten formas av deras tolkningar. Mer specifikt rymmer den konstruktionistiska ståndpunkten en insikt om att diskurser innebär ett urval av flera tänkbara beskrivningar av verkligheten.

Alltså är en diskurs inte bara ett neutralt redskap för att skapa eller förmedla mening.

Människor vill också uppnå saker och ting då de skriver eller talar, och diskursanalysen är inriktad på de strategier som människor använder då de försöker uppnå olika syften (Bryman 2011:475). Språket är därmed inte bara en kanal som information om bakomliggande sinnestillstånd och beteenden förmedlas, eller fakta om världen som kommuniceras. Språket är däremot en ”maskin” som skapar den sociala världen. Därmed är förändringar i diskursen också ett av de sätt som den sociala världens förändras (Jørgensen & Phillips 1999:16).

Genom diskursanalysen kan jag ta den komplexa debatten kring paradigmskiftet och sätta den i ett annat perspektiv där jag kan ta min analys till nästa nivå.

Diskursanalysens fördelar och begränsningar

Bergström & Boréus (2000:255) skriver om vilka fördelar som finns med diskursanalysen. En av de fördelar som läggs fram är att man genom diskursanalysen kan skapa sig ett perspektiv på språk och språkanvändning som innebär att språket inte uppfattas som ett neutralt instrument för kommunikation. På detta sätt kan man få en mer komplex bild av språkets roll i en diskurs. Ett annat argument för diskursanalysen är att den oftast är inriktad på makt.

Oavsett om man ser diskursen som gränssättare i avseende om vad som får sägas och av vem, eller om diskurser ses som en kamp om meningsskapande, blir då följden att diskursen handlar om makt. Detta leder till att diskursanalysen blir ett mångsidigt verktyg som kan användas brett. Bryman (2011:487) skriver att en kritik som brukar riktas mot diskursanalysen är att den är alltför generell för att vara meningsfull och att det därför är viktigt att definiera formen av diskursanalys när man använder den. Det resultat som jag kommer att presentera är starkt beroende av hur jag tolkar mina artiklar med hjälp av diskursanalysen och Bourdieus teori om kulturproduktion och kulturskapande. Det är därför viktigt att jag är tydlig i mitt arbetssätt och redovisar öppet hur jag har analyserat min text, för att på så sätt öka studiens tillförlitlighet (Bryman 2011:354).

Tillförlitlighet och förförståelse

Rörande validitet och reliabilitet för min uppsats menar jag liksom andra författare att kvalitativa studier ska bedömas och värderas utifrån andra kriterier än de som kvantitativa forskare använder sig av (Guda & Lincoln 1994). Dock är det nödvändigt att specificera termer för att etablera och bedöma kvaliteten av kvalitativ forskning. Jag har därför bytt ut begreppet validitet till tillförlitlighet men behållit begreppet reliabilitet för att diskutera min uppsats potential gällande vetenskaplig kvalitet (Bryman 2008:352–353). Rörande tillförlitlighet har jag strävat efter en så hög tillförlitlighet som är möjligt. Då jag utgår från att den sociala verkligheten kan beskrivas på flera olika sätt är det därför trovärdigheten i den beskrivning som jag som författare kommer fram till som avgör hur acceptabla resultaten är i andras ögon (ibid 2008:354). Diskursanalysen och Bourdieus teori om kunskapsproduktion och kulturskapande möjliggör ett tydlig och strukturerat arbetssätt. Vilket underlättar för läsaren att följa min arbetsprocess, vilket i sin tur ökar trovärdighet. Reliabilitet betyder att man får liknande resultat genom liknande mätningar. Genom att jag noggrant beskriver min arbetsprocess och är systematisk i mitt tillvägagångssätt har jag på så sätt strävat efter en så hög reliabilitet som är möjlig.

Jag vill även under denna rubrik föra en diskussion rörande mitt användande av text som datakälla. Jag menar liksom Brymer att när man bedömer ett dokumentets kvalitet bör man göra det utifrån fyra kriterier:

- 1 Autenticitet - Är materialet äkta och av ett otvetydigt ursprung?
- 2 Trovärdighet - är materialet utan felaktighet och förvrängningar?

- 3 Representativitet - är materialet typiskt när det gäller den kategori det tillhör? Om så inte är fallet, känner man till vilken grad det inte är typiskt?
- 4 Meningsfullhet, är materialet tydligt och begripligt? (Brymer 2008:489)

Min data består av artiklar från en tidskrift och i och med detta finns det flera faktorer som jag behöver ta hänsyn till i mitt bearbetande av texterna. Rörande autenticitetskriteriet räknar jag med att redaktörerna av tidskriften har kontakt med författarna av tidskriften och kontrollerar dem och på så vis är risken låg att artiklarna inte är äkta eller har ett otvetydigt ursprung. Rörande trovärdighetskriteriet menar jag att det kan finnas vissa risker med artiklarna. Då diskussionen rörande evidens genererar mycket hetta och känslor finns risk att man som författare förvränger sin artikel för att övertyga läsaren. Rörande representativitetskriteriet har jag i min urvalsprocess strävat efter att i så stor mån som möjligt välja artiklar som representerar olika ståndpunkter i diskussionen rörande evidens i professionellt socialt arbete. Rörande meningsfullhetskriteriet menar jag att jag är väl insatt i majoriteten av begreppen i diskussionen och att jag genom min tid på universitet har fått förståelse för det akademiska språket man använder i diskussionen rörande evidensbaserade praktik.

Urval och avgränsningar

Litteratursökning

Då uppsatsens syfte inte är att studera om det nya paradigmat förändringar är bra eller dåliga utan belysa de argument och perspektiv som finns inom debatten kring detta har jag valt att fokusera på tidigare forskning som berör paradigmskiftet samt implementeringen av evidensbaserad praktik. Då jag i min uppsats fokuserat på debatten i Sverige har jag främst sökt efter forskning som berör debatten i Sverige, dock har jag även använt mig av utländska artiklar för att vidga min kunskapsöversikt. Jag har använt mig av LUBsearch och Lovisa i mitt sökande. Jag har då använt mig av sökorden "paradigm", "social work", "evidence based practice" i olika kombinationer.

De svenska sökord som jag har använt mig av "evidensbaserad praktik", "paradigm", "socialt arbete" och "debatt". I mitt sökande efter att förstå det gamla paradigmat tog jag kontakt med forskaren Arne Kristiansen på socialhögskolan i Lund. Han tipsade mig om böcker som han ansåg var skrivna utifrån det gamla paradigmat perspektiv.

Empiri

Brymer (2008:501) skriver att dokument och texter säger något om vad som händer och sker i en organisation och att de hjälper en att få reda på sådant som rör organisationens kultur eller etiska grundsyn. Utifrån ett sådant perspektiv utgör dokument ett fönster genom vilka vi kan blicka in i sociala och organisatoriska verkligheter. Min empiri består av artiklar från facktidsningen Socionomen från 2000 till 2010. Då jag ville belysa en så bred bild av diskussionen som möjligt valde jag att analysera och koda alla artiklar som på något sätt diskuterade evidensbaserad praktik eller förändringarna inom socialt arbete. Min utvalsprocess gick till på så sätt att jag läste igenom alla exemplar av Socionomen från 2000 till 2012. Under tiden jag läste noterade jag de artiklar som berörde förändringarna inom socialt arbete eller evidensbaserade praktik. Jag kopierade sedan dessa artiklar och läste sedan igenom och kodade dem. Jag plockade sedan ut det som jag ansåg vara representativa citat från varje artikel och grupperade dessa utifrån hur de ställde sig till den evidensbaserade praktiken och vilka argument som framfördes. Anledningen till att jag endast har med artiklar fram till 2010 är att det efter det inte publicerats några relevanta artiklar i förhållande till mina frågeställningar. I min undersökning av facktidsningen Socionomen framkom 16 artiklar som jag ansåg var relevanta för mina frågeställningar och uppfyllde de krav jag ställde på empirin och att de på något sätt berörde frågan om evidensbaserade praktik eller paradigmskiftet. Av dessa artiklar hade sex artiklar en kritisk position och tio artiklar en förespråkande position till evidensbaserad praktik.

Tillvägagångssätt vid analys

Utgångspunkten i analysen är Bourdieus begrepp symboliskt kapital. Det är enligt Bourdieu (Andersen & Kaspersen 2005:264) kring det symboliska kapitalet som hela vår sociala sfär kretsar och det är även det sociala kapitalet som är i centrum för min analys av diskussionen kring evidens och paradigmskiftet. Jag utgår ifrån att alla författare av artiklarna genom sina texter antingen vill skydda eller öka sitt perspektivs symboliska kapital inom fältet för socialt arbete. Utifrån det perspektivet använder jag mig av diskursanalysen och Bourdieus andra begrepp (se kapitlet för teoretiska utgångspunkter) för att belysa de metoder och förhållningssätt som författarna tillämpar för att säkra sitt symboliska kapital.

Konkret ser min analysmodell ut såhär:

- Jag utgår från att det centrala i diskussionen är det sociala kapitalet inom fältet för socialt arbete och identifierar hur de olika författarna konstruerar sina argument och vart de positionerar sig i fältet.
- Jag använder sedan Bourdieus begrepp (se ovan) för att belysa och fördjupa förståelsen och konstruktionen i de olika författarna argument.
- Slutligen belyser jag varför ämnet skapar mycket hetta och diskussion samt hur jag tror att diskussionen kommer utvecklas i framtiden.

Under min analys har jag även inspirerats av Håkan Jönssons analyschema för förståelse av vetenskapliga eller vetenskapsbaserade kontroverser där frågor ställs utifrån olika problemkomponenter så som kunskapsobjekt, teorier, förklaringsmodeller och observationer (Jönsson 2010:63). På så vis kan jag lättare belysa olika antagande som debattörerna använder sig av i diskussionen kring evidensbaserat arbete, samt hur de formulerar dessa antaganden, vilka det är som uttalar sig och vem man riktar sig till.

I min analys har jag kodat mitt material. Kodning är definitioner som forskare skapar för att strukturera ett material och bryta ner det till mindre hanterbara delar (Ibid. 2010:56). I min kodningsprocess har jag skrivit ner citat från artiklarna som jag ansett varit intressanta för mina frågeställningar. Jag har sedan grupperat in citaten utifrån de argument som framförts i citatet samt hur författaren positionerar sig till det nya paradigmet och den evidensbaserade praktiken. På så vis har jag börjat se mönster i de olika debattörernas texter.

Etiska överväganden

Då min uppsatts består av en kvalitativ textanalys är de etiska övervägandena förhållandevis få. Det jag har undersökt är forskare och socionomers åsikter, perspektiv och tankar som själva skrivit och skickat in till facktidsningen *Socionomen*. När de skickade in sina texter till tidningen visste de att deras texter skulle publiceras, läsas och diskuteras av andra. Då författarna medvetet valt att få sina texter offentligt publicerade menar jag att det inte finns några etiska överväganden i att jag kodar och analyserar deras texter.

Analys och resultat

Analysen av debattartiklarna i facktidsningen *Socionomen* har jag delat upp efter två positioner, den kritiska positionen och det förespråkanden positionen. Jag har valt denna

uppdelning för att få en överblick över diskussionen inom fältet och på så sätt underlätta och skapa en tydlighet i min arbetsprocess. Inom de båda positionerna kommer jag att gå in och belysa hur kritikerna och förespråkarna använder olika typer av metoder för att framföra just sina ståndpunkter och perspektiv. Med hjälp av min analysmodell kommer jag att presentera olika antagande, föreställningar, synsätt och diskurser som konstruerats i kampen fältet för socialt arbete och om det symboliska kapitalet. Det symboliska kapitalet har i min analys ett centralt fokus, då det är den som är själva drivkraften i debatten.

Vilka kapitalformer är legitima på fältet?

I min analys av artiklarna och av tidigare forskning har jag med hjälp av Bourdieus teori om symboliskt kapital identifierat tre olika former av kapital som är mer eller mindre legitima på fältet för socialt arbete. Den första kapitalformen är *vetenskapligt kapital* som består av två vetenskapliga undergrupper; *kvalitativ kunskap* och *kvantitativ kunskap*. Utifrån tidigare forskning (Svanevie 2011, Liljegren & Parding 2010) och socialstyrelsens ståndpunkt (Socialstyrelsen 2013: A) kan man tolka det som om att kvantitativ kunskap har högre legitimitet inom fältet för socialt arbete i jämförelse med kvalitativ kunskap. Kritiken som riktats mot kvalitativ kunskap är att den har en låg validitet och reabilitet i jämförelse med kvantitativ kunskap. Den andra kapitalformen är medicinskt kapital, utifrån min tolkning av tidigare forskning (Eriksson & Karlsson 2008) menar jag att det finns ett resonansförhållande mellan fältet för socialt arbete och fältet för medicin. Det vill säga genom att likna sina argument och position med det medicinska fältet kan man öka sin legitimitet inom fältet. Den tredje formen av kapital är ekonomiskt kapital. Fältet för socialt arbete har blivit kritiserat för att vara ineffektivt (Liljegren & Parding 2010, Jergeby 2008) utifrån tidigare forskning tolkar jag det som om att den position som strävar efter att påvisa att deras position är ekonomisk effektivitet har en hög legitimitet.

Den kritiska positionen

Inom den kritiska positionen finns det flera olika antaganden med en kritisk utgångspunkt mot den evidensbaserade praktiken och de förändringar som paradigmskiftet har lett fram till.

Den kritiska positionens diskurs är mångbottnad och består av kritik från flera olika håll.

Utvärdering av det sociala arbetet

Inom den kritiska positionen finns det ett antagande att det sociala arbetet inte kan utvärderas utifrån en effektutvärderingsmodell. Det vill säga det går inte att utvärdera insatsers och

modeller inom socialt arbete genom att använda sig av en kunskapsteoretisk modell hämtad från den medicinska modellen.

Samtidigt är jag tveksam till att det av Socialstyrelsen älskade slagordet "evidensbaserad forskning" ska få utgöra den ideologiska ledstjärna och urvalsgrunden för denna verksamhet. Tanken att låta denna import från medicinen få styra den sociala forskningens val av frågeställningar och arbetsmetoder i forskningen känns inte alls tilltalande. Inte därför att jag och andra forskare skulle vara ointresserade av att producera kunskap om det sociala arbetets värde för klienterna. Inte alls. Tvärtom. Min tveksamhet har att göra med denna modells begränsade förutsättningar att fånga komplexiteten i de processer, relationer och villkor som karakteriserar det sociala arbetets innehåll och som därmed utgör själva kunskapsobjektet för den sociala forskningen. S. Månsson Socionomen nr 8 2000:4

I ovanstående citat ryms föreställningen att det sociala arbetet är allt för komplext för att kunna fångas i kvantitativ forskning. Det finns en uttalad skepsis mot användandet och värdet av evidensbaserade kunskap inom socialt arbete. Anledningen är att man anser att den kvantitativa forskningen inte kan fånga det sociala arbetets komplexitet. Det sociala arbetet består av så många komplexa processer och faktorer att man aldrig kommer att kunna fånga dessa med att hjälpa av kvantitativ forskning. Månssons kritiska ståndpunkt mot evidensen belyser hans position på fältet som kritiker mot evidensbaserad praktik.

I nedanstående citat finns antaganden om att utvärderingar av metoder inom socialt arbete inte är så bra som förespråkare vill göra gällande.

Andra välkända problem är att: Resultaten påverkas av forskarens teoretiska anknytning (allegiance) (Luborsky et al 1999). Forskare tenderar att inte skicka in resultat för publicering som inte visar positiva resultat för den metod de studerar och vetenskapliga tidskrifter tenderar att inte publicera den typen av artiklar när de väl får in sådan. Topor & Denhov Socionomen nr 8 2009:78

Den evidensbaserade praktiken bygger på att man har tillgång till metoder som är utvärderade och vetenskapligt bevisade. Detta grundas på att man kan genomföra undersökningar och utvärderingar som håller en hög vetenskaplig kvalitet. Genom kritik riktad mot att utvärderingar ibland inte är så objektiva som de utger sig för att vara skulle en tolkning kunna

vara att man tillämpar symboliskt våld emot den evidensbaserade praktiken för att minska dess vetenskapliga symboliska kapital. Jag menar att en majoritet av artikelförfattarna som tillhör den kritiska positionen har en kunskapsteoretisk ståndpunkt. Denna ståndpunkt brukar beskrivas som tolkningsinriktad eller interpretativistisk, vilket betyder tyngden ligger på en förståelse av den sociala verkligheten på grundval av hur deltagarna i en viss miljö tolkar denna verklighet (Bryman 2011:341). Utifrån en kunskapsteoretisk ståndpunkt är kvantitativ meningslös då den är allt för "o-flexibel" för att fånga den komplexa verkligheten. Utifrån Bourdieus teori om fält är min tolkning att den kritiska positionen lutar sig mot en kunskapsteoretisk ståndpunkt för att framhäva sina argument i diskussionen kring socialt arbete.

Kunskapsutveckling

Den kritiska positionen är kritisk mot den kunskapsutveckling som har skett i och med paradimskiftet och implementeringen av evidensbaserad praktik. Man menar att den nya modellen är allt för påverkad av den medicinska modellen vilket leder till negativa konsekvenser för det sociala arbetet. De negativa konsekvenserna består av att praktikernas handlingsfrihet minskar i och att de professionellas arbete blir mer metod och manual styrt.

Forskningen i socialt arbete ska vridas i positivistisk, kvantitativ riktning bort från flummet med hermeneutiken och kvalitativ forskning. Effektiva bedömningsinstrument, systematik standardiserade insatser, utvärderingar och återföring är huvudlinjerna.[...] Resultatet är just den typ av kunskap, som utgår från dessa förhandsbestämda, kontrollerade betingelser. Det är alltså en viss typ av kunskap som har giltighet och värde just under dessa betingelser för praktiken, sanktionerade av Socialstyrelsen, men kanske inte för den mångfald av praktiker vi har i socialt arbete.[...]

Den kunskapsutveckling det här är frågan om bygger på ett linjärt tänkande kring sambandet diagnos/åtgärd/resultat. Men social problemlösning är oftast flerförgrenad eller intersektionellt Socialt arbete består vanligen av en hel rad insatser med många aktörer inblandade och ett omfattande socialt samspel. "Evidensbaserade insatser" innebär en fördumning av socialt arbete och ett feltänkande från början. Det är ett koncept för kirurgisk precision, som leder till att man lurar sig själv inom socialtjänsten. A. Ronnby Socionomen nr 6 2006:29

I citatet ovan framställs det nya paradigmet som något som kommer från socialstyrelsen och inte från praktikerna. Förändringen framställs som något som Socialstyrelsen har bestämt utan att fråga dem som arbetar på fältet. Genom att beskriva det nya paradigmet med begrepp som traditionellt inte används inom socialt arbete, till exempel: *Effektiva bedömningsinstrument, systematik standardiserade insatser och utvärderingar* vill man alienera det nya paradigmet. Enligt Bourdieus teori om kulturskapande och kulturproduktion är den mest effektiva kritiken man kan rikta mot ett vetenskapligt fält att det har glömt sitt ursprung och klassiker, och att det har försummat att förverkliga sitt innersta, vetenskapliga väsen. Ronnby vill framställa den evidensbaserade praktiken som en oäkting som inte tillhör det sociala arbetet.

Socialt arbete är inte bara metoder och tekniker. Detta är baskunskaper och som sådana nödvändiga men ingalunda tillräcklig. Kunskapen och färdigheten i socialt arbete består både av det rationella reflekterandet och det sensibla, en känsla för och förståelse av klienten som handlande subjekt. (...) Vi har avlägsnat oss långt från den attityd och inställning till yrket som ligger i själva begreppet social arbetare.- A. Ronnby Socionomen nr 1 2008:40

Citatet ovan är ett exempel på hur den kritiska positionen pekar på att det nya paradigmet har gjort att fältet för socialt arbete har försumrats och glömt sitt ursprung och rötter. Skerrett och Debbie (2000) skriver att det nya paradigmet riskerar att föra fältet från själva grundtanken i socialarbete vilket kan komma att leda till att fältet förlorar sin trovärdighet och professionalism. Den ökade fokuseringen på metoder och tekniker kan även komma att leda till att praktikerna får en mindre handlingsfrihet då man endast kommer få använda metoder som är vetenskapligt bevisade. Liljegren och Parding (2010) skriver om kampen mellan två logiker yrkes- och organisationsprofessionalism. Jag menar att de två ovanstående citaten utgår från en yrkesprofessionalistisk ståndpunkt för att kritisera organisationsprofessionalismen. Den yrkesprofessionalistiska ståndpunkten innebär att man förespråkar en kunskapssyn som består av tyst kunskap, att organisationen bör styras genom kollegialitet och professionens etik och grunden för kontroll grundas på tillit och ansvar. Utifrån min tolkning av artiklarna skrivna av författare som tillhör den kritiska positionen menar jag att majoriteten av de förespråkar en yrkesprofessionalistisk ståndpunkt och utgår bland annat från denna ståndpunkt för att flytta fram sina positioner inom fältet för socialt arbete. Min tolkning är även att man använder denna ståndpunkt för att bedriva symboliskt

våld mot den evidensbaserade praktiken som representerar utifrån min tolkning organisationsprofessionalism.

Användandet av metoder

Inom den kritiska positionen finns det en kritik riktad mot användandet av metoder som lösningen på en brukares problem. I nedanstående citat finns antaganden om att valet av metod inte spelar någon roll för resultatet. Istället syftar man på att det är relationen mellan brukaren och den professionella som är avgörande i att hitta lösningar som hjälper brukaren i hennes situation.

Det var omöjligt att från början se vad som skulle komma att hjälpa. Ibland kunde man efteråt förstå, eller tro sig förstå, vad det var som gjorde att det gick bra för klienten. Men ibland stod man frågande inför vad det var som var avgörande för att just denna klient plötsligt, eller efter lång tids kontakt, blev nykter och påbörjade ett förändringsarbete. (...) Arbetet med vuxna missbrukare beskrevs som komplext och att det inte finns några standardlösningar. Kajsa Billinger Socionomen nr 6 2010:28

Den kritiska positionen betonar det komplexa i socialt arbete och hur detta omöjliggör att man kan utveckla användbara standardlösningar eller metoder. I citatet nedan betonas det som är gemensamt för flera av förespråkarna för den kritiska positionen, att det är relationen mellan brukaren och den professionella som är nyckeln till att hjälpa brukaren.

Vad skall då en praktiker ta till, givet det faktum att det inte tycks finnas någon bästa metod? Ett första steg bör kanske vara att befria det sociala fältet från den medicinska modellen som under lång tid har dominerat tänkandet beträffande psykosociala behandlingsinterventioner för missbruksproblem. (...) Den centrala komponenten i psykosocialt behandlingsarbete med missbruksproblem utgörs av relationen mellan behandlare och klient, under det att valet av vilken typ av behandling som väjs har betydelse för kvaliteten hos denna relation. Med andra ord, en praktiker bör väja en behandlingsmetodik (som är bona fide) som passar såväl den egna som klientens personlighet. – Anders Bergmark, Socionomen nr 6 2010:20

Den kritiska positionens menar att metoder inte ska användas som själva lösningen på problemet istället bör de användas som en katalysator i relationsprocessen mellan brukare och

professionella. Då det sociala arbetet är komplext och att standardlösningar inte kan användas krävs det att den professionella har möjlighet att välja den behandlingsmetod som passar bäst för brukaren och den professionella. Därför motsätter man sig att man skulle begränsa professionellas valmöjligheter rörande metoder. Denna kritik kan ses som en form av symboliskt våld mot evidensbaserade praktikens argument att man vid val av metod ska välja den metod som vetenskaplig bevisats är mest effektiv. Min tolkning är att denna kritik har sin grund i en ontologisk ståndpunkt, vilket innebär att sociala egenskaper är resultatet av ett samspel mellan individet och inte av företeelser som finns ”där ut” och är åtskilda från dem som är inbegripna i konstruktionen av dem (Bryman 2011:341). Jag menar att på så vis är sociala problem skapade i det sociala samspelet vilket leder till att lösningen finns i det sociala samspelet. Min tolkning är att utifrån en ontologisk ståndpunkt begränsar metoder det sociala samspelet vilket begränsa den professionelles hjälp till brukaren. Den kritiska positionen använder den otologiska ståndpunkten för att rikta symboliskt våld mot den evidensbaserade praktikens fokus på metoder.

Vikten av relationen

Inom den kritiska positionen ryms antagandet att det är relationen mellan brukaren och den professionella som är den viktigaste faktorn i att hjälpa brukaren. Den kritiska positionen ser relationen mellan brukaren och den professionella som en konstform. Där utvecklandet av relationen beskrivs som en process som kräver ett genuint konstnärskap och känsla för brukaren.

Det krävs mycket av konstnärskap för att förstå en människas personlighet och entusiasmera och hjälpa människor i svåra situationer. Socialarbetaren ska skapa tillit, hopp och vilja till nya tag, hjälpa människor att forma ett liv som passar dem som de är och inte tro att man ska ändra människor. Man måste ha ett genuint intresse för den människa man ska hjälpa och ha hittat sitt eget sätt att föra en dialog. Den anda man skapar under vilket mötet sker, har stor betydelse. Man måste utgå från personen, inte från metoden. Det är personens starka sidor och vilja som ska uppmuntras, inte att socialarbetaren har vissa värderingar, rutiner och metoder för jobbet. För att dansa bra måste man kunna grundstegen och tekniken [...] Det goda, humanistiska sociala arbetet är som musik. – A. Ronnby Socionomen nr 6 2006:29.

I ovanstående citat ryms föreställningen att socialt arbete bör liknas vid en konstform som kräver en speciell känsla för yrket. Brukaren och den professionella skapar tillsammans en förändringsprocess, som för brukaren i slutändan ska leda till en förändring. Detta kräver ett genuint intresse från den professionella som inte får begränsas av organisationens ramar eller krav om bestämda metoder. Min tolkning är att det finns ett resonansförhållande mellan den kritiska positionen och humanistisk psykologi, det vill säga flera av kritikerna delar de vetenskapliga ideal som finns inom humanistisk psykologi och använder de ideal för att flytta fram sina positioner inom fältet för socialt arbete. Inom humanistisk psykologi är det inte den professionelles roll att tolka och förklara brukarens problem och därmed fungera som expert, istället är det den professionelles uppgift att istället skapa bästa möjliga villkor för brukarens förmåga till självhjälp och hans strävan efter självförverkligande. Den humanistiska psykologin lägger stor vikt vid att terapeuten är öppen och i stånd vid att bygga upp en varm och ovillkorlig relation till klienten (Larsen 1997:90). Min tolkning är att den kritiska positionen använder sig av de vetenskapliga ideal som finns inom humanistisk psykologi för att betona vikten av relationen mellan brukaren och relationen för att på så sätt flytta fram sina positioner inom fältet för socialt arbete.

Den förespråkande positionen

Den grundläggande uppfattningen bland de debattartiklar som förespråkar evidensbaserad praktik och paradigmskiftet är att förändringen kommer förbättra det professionella sociala arbetet. Man menar att förändringen är nödvändig då det tidigare paradigmet var ineffektivt och förlegat.

Effektivt socialt arbete

Effektivitet är inom den förespråkande positionen ett återkommande begrepp som används för att legitimera det nya paradigmet. Begreppet effektivitet används på flera olika sätt av förespråkarna. Effektivitet kan vara att man använder metoder som bevisats ha effekt i vetenskapliga undersökningar av hög kvalitet eller att man använder ett arbetssätt eller organisationsstrukturer som är ekonomiskt lönsam. I nedstående citat beskrivs den evidensbaserade praktiken som svar på det behov av effektivitet som har funnits inom den offentliga sektorn. I citatet finns även en föreställning om att man genom evidens skapar effektivitet.

Att arbeta evidensbaserat innebär i korthet att man väljer metoder som har effekt i kontrollerade studier av hög kvalitet. Den evidensbaserade rörelsen är

*ett utpräglat "top down" projekt som vuxit fram ur politikernas och andra beslutfattares behov av att modernisera välfärdsstaten och av att skaffa bättre underlag för beslut om vilka insatser som kan rekommenderas. – M. Hydén
Socionomen nr 1 2008:12*

Inom den förespråkande positionen vill man framställa den evidensbaserade praktiken som det effektiva alternativet, detta är något som är återkommande i flera av debattartiklarna från förespråkare för evidens. Liljegren & Parding (2010:270) skriver att sedan det 1980-talet har funnits en kritik mot den offentliga sektorn då den ansetts ineffektiv. Min tolkning är att den evidensbaserade praktiken är ett sätt att försöka bemöta denna kritik. Effektivitet är något som är eftertraktat och utifrån Bourdieus fält-begrepp blir "effektivitet" en attraktiv position att inneha inom fältet för socialt arbete. Effektivitet är ett begrepp som har vunnit legitimitet inom fältet för socialt arbete, bland annat genom att socialstyrelsen under en lång period betonat vikten av effektivitet (Eriksson och Karlsson 2008). Den position som representerar effektivitet får på så sätt en högre legitimitet. Jag menar att en tolkning kan vara att man genom att man inom den förespråkande positionen använder begreppet effektivitet i sin retorik för att flyttar fram sina positioner inom fältet för socialt arbete.

Sammanfattningsvis kommer Socialstyrelsen att fortsätta arbetet för en evidensbaserad praktik, vilket ökar chanserna till goda resultat och minskar riskerna för att resurser går till verkningslösa eller till och med skadliga insatser. Holm & Tegnell Socionomen nr 5 2010:53

Det ovanstående citatet är ytterligare ett exempel på hur man särskiljer den evidensbaserade praktiken och det nya paradigmet från det gamla paradigmet. Jag tolkar citatets andemening som att: den evidensbaserade praktiken ökar chanserna till goda resultat och minskar riskerna. På så sätt vill man säkra positionen kring begreppet "effektivitet" inom fältet för socialt arbete.

Behovet av struktur och utvärderingar

Karlsson (2008:58) skriver att begreppet process och struktur är grundläggande i utvärderings sammanhang. Inom den förespråkande positionen ryms antagandet att en ökad struktur inom socialt arbete krävs för att den evidensbaserade praktiken ska fungera optimalt. Genom en ökad struktur blir det lättare att utföra utvärderingar vilket leder till att de professionella i framtiden kommer få tillgångar till metoder och arbetsätt med bevisad effekt, vilket underlättar och effektiviserar deras arbete.

Det går inte att bortse från att svensk socialtjänst lagt mycket resurser och klienttid på insatser utan att noggrant följa upp om det lett till någon förändring för klienterna. Det har både varit slöseri med skattemedel och med klienters förtroende för socialtjänsten. Här kan socialtjänsten arbete bara bli bättre. Vi menar att ett mer strukturerat arbetssätt bidrar till att varje socialarbetare har metoder till sin hjälp för att kunna navigera och reflektera över kopplingen mellan problem-mål-insats-uppföljning och inte behöva uppfinna hjulet på nytt i varje möte. – Johansson, Gärdegård, Morales, Holmgren och Johansson, Socionomen nr 8 2010:85

Inom den förespråkande positionen menar man att det tidigare paradigmet inte bidrog till en tillräcklig struktur och att detta gjorde att man inte följde upp och utvärderade insatser, vilket förde med sig att man använde resurser på ett ineffektivt sätt. Genom att illustrera det tidigare paradigmet som ett ineffektivt sätt att bedriva socialt arbete vill man minska det tidigare paradigmet symboliska kapital. Genom att framhäva den evidensbaserade praktiken som strukturerad och indirekt mer effektiv vill man säkra det nya paradigmet position inom fältet som ”effektivt” och på så sätt det symboliska kapitalet.

Inom den förespråkande positionen betonar man även behovet av en ökad struktur i form av en enhetlig terminologi. I följande citat ryms föreställningen att man genom en enhetlig terminologi ökar möjligheterna till att utföra utvärderingar av hög kvalitet.

En viktig förutsättning för en evidensbaserad praktik är en gemensam terminologi. Om vi inte har ett gemensamt språk riskerar vi att tala förbi varandra.(...) Utan en gemensam terminologi är det inte heller möjligt att göra kvalificerade utvärderingar, vilket är en förutsättning för att bygga kunskap. Socialstyrelsen arbetar med att utveckla en gemensam terminologi, liksom med att identifiera kvalitetsindikatorer och utveckla socialtjänststatistik. Holm & Tegnell Socionomen nr 5 2010:52

Jerdgeby & red.(2008:23) skriver att språket inom socialt behöver vara mer enhetligt för alla de verksamheter som har likartade syften och arbetsprocesser för att på så sätt skapa ett ”gemensamt språk”. Detta ska då underlätta dokumenterandet av empiriska indikatorer för att på sikt skapa en empiri för utvärderingar. Utifrån Bourdieus fältbegrepp kan man tolka det som om att det inom den förespråkande positionen finns en vilja att framställa det nya

paradigmet som *strukturerat*. Liljegren och Parding (2010) skriver att man inom socialt arbete i allt större grad betonar organisationsprofessionalism. Det vill säga att organisationen ska styras av byråkratisk legitimitet, beslut ska grundas främst på dokumenterad kvantitativ kunskap. Min tolkning är att man utifrån en organisationsprofessionalistisk ståndpunkt argumenterar för att det kommer leda till en högre grad av effektivitet och på så sätt legitimerar införandet av manualbaserade metoder och gemensam terminologi och på så sätt flytta fram sina positioner inom fältet.

Kunskapsbaserat arbete

Att utvärdera har en central plats inom den evidensbaserade praktiken då det är genom noggranna utvärderingar som de effektiva insatserna kan identifieras. Genom fler utvärderingar kan man effektivisera det sociala arbetet och även motivera valet av insats på ett mer rationellt och logiskt sätt.

Utan kunskap om vad som fungerar bättre respektive sämre finns det inget logiskt och transparent motiv för val av insats. Sundell & Forslund Socionomen nr 5 2008:50

I ovanstående citat ryms föreställningen att det är endast genom kunskap - kunskap som genererats i undersökning av hög kvalitet – som man kan motivera valet av insatser. Utan kunskap finns det ingen logik eller motiv till valet. Detta menar jag är ett sätt för den förespråkande positionen att höja det symboliska kapitalet för den evidensbaserade praktiken. Genom att påstå att det krävs vetenskaplig kunskap för att göra ett logiskt och transparent val av insats påstår man samtidigt att om man inte använder sig av vetenskaplig kunskap kan man inte välja insatser på ett logiskt och transparent sätt. Jag menar att man genom denna retorik vill framhålla den evidensbaserade praktiken som det logiska och transparenta. Jergeby (2008) skriver att den vetenskapliga kunskapen om sociala insatsers effekt är begränsad. Förmodligen kommer socialt arbete aldrig att kunna baseras helt på en heltäckande kunskap om vad som fungerar och vad som inte gör det. Den evidensbaserade praktiken fungerar därför som ett förhållningssätt till denna osäkerhet. Min tolkning är att begreppet ”kunskap” har en central plats inom den förespråkande positionen och man framhäver ofta bristen på kunskap inom socialt arbete och hur den evidensbaserade praktiken ska kunna bota denna brist på kunskap.

För det är klart att det är bäst för klienten om man gör sådant som man vet fungerar. Socialt arbete bör bygga på kunskap. Men ibland så kan det röra sig

om mikroomständigheter som varit betydelsefulla och som det är svårt att få grepp om i arbetet med att utvärdera hur olika behandlingsformer för missbrukare fungerar. Ett behandlingshem som får bra resultat kan kanske vara ett helt nystartat hem med superengagerad, special rekryterad personal. Men om några år så har kanske en del av den gnistan gått förlorad. Då fungerar det inte lika bra. Därför måste det sociala arbetet ständigt utvärderas. Det är en pågående process mer än ett engångsarbete. Intervju med E. Blennberger – Socionomen nr 2 2008:30

I ovanstående citat ryms föreställningen att det krävs att man utvärderar behandlingshem och insatser kontinuerligt för att garantera en hög kvalitet på behandlingen. Utan kontinuerliga utvärderingar riskerar man använda insatser som på grund av mikroomständigheter tappat effekt eller blivit föråldrade. Min tolkning är att det ovanstående citatet är även ett exempel på det Liljegren och Parding (2010) benämner som ”New Public Management”, som innefattar ett ökat fokus på ”kunden i centrum” och styrningsmodeller som är inspirerade av den privata sektorn. Som jag nämnt tidigare har ekonomiskt symboliskt kapital en hög legitimitet inom fältet för socialt arbete. Min uppfattning är att man genom att använda argument som har sin ståndpunkt i ”New Public Management” att motivera att flera utvärderingar är det bästa och effektivaste för klienten kan man lättare motivera och legitimera dessa förändringar och på så sätt flytta fram sina positioner inom fältet.

Nedan följer ett citat som pekar på att det finns ett bristande intresse för effektforskning bland svenska universitetet forskare.

Vidare behövs vetenskaplig kunskap om hur insatser fungerar. Idag är det få svenska universitetsforskare som intresserar sig för den saken. Holm & Tegnell Socionomen nr 5 2010:52

Nedanstående citat är ett annat exempel på hur förespråkare av evidensbaserad praktik betonar vikten av utvärderingar och forskning kring metoder

En metod kan uppfattas vara för dyr. Därför är transperen, genomskinlighet, viktigt i en evidensbaserad praktik. Då kan alla ta del av argumenten diskutera och debattera. – Sundell, Socionomen nr 2 2008:33

Inom den förespråkande positionen finns kritik mot att universitetsforskare inte intresserar sig för att forska kring hur insatser fungerar och effekterna av dessa. Jergeby (2008:188) skriver att ett stort problem är bristen på relevant forskning som belyser socialt arbete ur ett

ekonomiskt- och effekt perspektiv. I de få studier om effekter som finns är redovisningen av effekter oftast inte gjord på ett enhetligt sätt. Vilka slags effekter man redovisar varierar, även om man studerat liknande typer av behandlingsmetoder, och även om en effekt finns redovisade är den sällan kvantifierad. Den förespråkande positionen menar att det krävs att alla parter inom socialt arbete bidrar till kunskapsutveckling, från brukare och social sekreterare till enhetschef och universitetsforskare.

Kritik mot användandet av insatser som inte är utvärderade

Inom den förespråkande positionen ställer man sig kritiska till den kritiska positionens argument för att behandlingsskillnader beror på behandlingsalliansen och behandlingsklimat. Detta synsätt kan leda till att man använder sig av metoder som inte göra någon skillnad och i värsta fall skadar brukaren.

Det finns de som påstår att alla metoder är lika bra och behandlingsskillnader istället beror på "generella faktorer" som behandlingsallianser och behandlingsklimat. Det vill säga att erfarenhetsbaserad kunskap är det viktiga. Detta synsätt (ibland kallat "The dodo bird verdict" efter att en fågel i Alice i underlandet som efter en tävling konstaterat att "alla vinner, alla ska ha pris") (...) Vi tycker det är mycket olyckligt att ställa behandlingsmetoder mot den "terapeutiska" relationen. Båda delar är viktiga. Teorin om att "alla vinner" har också på goda grunder kritiserats för att vara direkt felaktig. – Sundell & Forslund Socionomen nr 5 2008:50

Enligt förespråkare för evidensbaserad praktik är inte alla metoder likvärdiga, utan det finns de som fungerar bättre och de som fungerar sämre. Därmed är det inte etiskt försvarbart att använda en viss insats enbart för att en enskild socialarbetare själv tror att den är bra, om det samtidigt finns andra insatser som har ett bättre vetenskapligt stöd (Jerdeby & red. 2008:16). Den förespråkande positionen påstår att behandlingsskillnaderna inte beror på behandlingsalliansen och kritiserar "The dodo bird verdict". Jag tolkar detta som en form av symboliskt våld mot en av den kritiska positionens grundpelare, det vill säga relationen. Genom att diskvalificera den kritiska positionens argument för vikten av relationen mellan brukare och professionella försöker man underminera den kritiska positionens vetenskapliga symboliska kapital. I nedanstående citat är ytterligare ett exempel på kritik riktat mot användandet av insatser som inte blivit utvärderade.

Men är det då bättre att göra ingenting om man inte är säker på att en metod har effekt?

- *Ja om alternativet är skadligt! svarar Knut Sundell. Men att inget göra är oftast inget val som finns inom socialtjänsten. (...) Vi måste fundera över vad vi har för grund för våra beslut. Hur vet vi att det vi gör inte är skadligt? – Intervju med K. Sundell Socionomen nr 2 2008:33*

Användandet av metoder och insatser som inte blivit utvärderade lyfts fram som ett stort problem som kan leda till att brukare skadas. Liksom i det tidigare citatet menar jag att citatet ovan är en form av symboliskt våld mot de som argumenterar för att behandlingsskillnaden beror på relationen mellan brukaren och den professionella. Min tolkning är att denna kritik har sin ståndpunkt i den medicinska modellen. I den medicinska modellen betonar man värdet av evidens för att metoden eller medicinen har en effekt. Sundell använder samma typ av resonemang för att kritisera de som är kritiska mot utvärderingar inom socialt arbete.

Sammanfattning och analys av det symboliska kapitalet

Utifrån min analys menar jag att en tolkning skulle kunna vara att företrädarna för den kritiska positionen använder sig i sina resonemang av argument som är grundade i en kunskapsteoretisk och ontologisk ståndpunkt. Rörande synen på insatser och lösningen på brukares problem delar man flera av den humanistiska psykologins idéer kring hur man hjälper människor. Utifrån deras ståndpunkt är den evidensbaserade praktiken ett steg tillbaka då den begränsar den professionelles handlingsmöjligheter vilket begränsar relationen till brukaren vilket i sin tur leder till att processen att hjälpa brukaren till att självförverkliga sig själv försvåras. Min tolkning är att utifrån en ontologisk ståndpunkt har kvantitativ forskning lågt vetenskapligt värde då den sociala miljön är för komplex och relativ, detta förklarar kritiken mot den evidensbaserade praktiken. Rörande symboliskt kapital är min tolkning att de kapitalformer som är legitima på fältet för socialt arbete skiljer sig från den kritiska positionens ståndpunkter. Till exempel har vetenskapligt kapital i form av kvantitativ forskning en högre legitimitet i jämförelse med kvalitativ forskning, ändå betonar den kritiska positionen kvalitativ forskning trots att den har en lägre legitimitet inom fältet. Ett annat exempel på hur den kritiska positionens ståndpunkter skiljer sig från de kapitalformer som är legitima på fältet är deras kritik mot användandet av manualbaserade metoder och den medicinska modellen. Min tolkning är att effektivitet, manualbaserade metoder och den medicinska modellen är kapitalformer som för närvarande har en hög legitimitet på fältet för

socialt arbete. Genom att inte identifiera sig med dessa kapitalformer kan det leda till att den kritiska positionen tappar legitimitet.

Min tolkning är att den förespråkande positionen består av en pragmatisk nyttomaximeringstanke. Genom att argumentera för en organisationsstruktur inspirerade av det medicinska fältet vill man förändra och utifrån deras perspektiv förbättra socialt arbete. Rörande synen på kunskap inom den förespråkande positionen lägger man stor vikt vid kvantitativ kunskap samt utvärderingar, min tolkning är att man syftar på att genom fler utvärderingar kan man förbättra det sociala arbetets insatser. Genom att använda en retorik som är inspirerad av den privata sektorn samt betona effektivitet, kvantitativt mätbara resultat och en mer stringent organisations struktur strävar man efter att uppfylla de kapitalformer som har en hög legitimitet inom fältet för socialt arbete. Det vill säga; kvantitativ kunskaps-, ekonomiskt- och medicinskt- kapital. Min tolkning av den evidensbaserade praktiken är att den fungerar som ett färdigt paket som är lätt att förklara och sälja in. Den evidensbaserade praktiken kan på så sätt bemöta den kritik som riktats mot socialt arbete som jag nämnt tidigare. Utifrån min analys menar jag att den evidensbaserade praktiken har hög legitimitet då förespråkarna av den uppfyller de kapitalformer inom fältet för socialt arbete som är legitima. Enligt Bourdieus teori om kulturskapande och kulturproduktion (Andersen & Kaspersen 2005:274) är de det perspektiv som uppnått högst mängd av de erkända kapitalformerna på fältet som har högst chans att fortplanta sina idéer i historien. Utifrån min analys menar jag att det nya paradigmet med den evidensbaserade praktiken innefattar majoriteten av de legitima kapitalformerna på fältet för socialt arbete vilket innebär att den evidensbaserade praktiken har en högre chans att överleva och växa jämfört med det gamla paradigmet.

En intressant faktor att nämna är artikelförfattarnas aktörsskap. De som tillhörde den kritiska positionen var uteslutande forskare och professorer från universitet runt om i Sverige. I den förespråkande positionen fanns det en större mångfald i form av praktiker, forskare och tjänstemän (främst från Socialstyrelsen). En annan intressant iakttagelse är att diskussionen är koncentrerad kring 2008 till 2010 och att det under den perioden producerades flera artiklar som berör ämnet.

Varför ger diskussionen kring evidens upphov till en stor hetta och debatt

För att förstå varför diskussionen har gett upphov till en stor diskussion har jag valt att inspireras av Bourdieus begrepp *illusio*, som betyder att man är indragen i spelet och att man investerar i fältet. Majoriteten av de artikelförfattare jag har citerat har en stark koppling till det sociala arbetes fält, antingen som forskare, professor, tjänsteman på socialstyrelsen eller praktiker. Genom att de deltar i debatten menar jag de är en del av *illusio* och att de på så sätt har investerat i spelet. Min tolkning är att till exempel vissa forskares kvalitativa undersökningar som de investerat tid och arbete i kan komma att tappa vetenskapligt värde i och med det nya paradigmet. En annan stor part i debatten är socialstyrelsen som under en lång period investerat mycket resurser på att sprida det nya paradigmet och den evidensbaserade praktiken. Genom att parterna är en del av *illusio* och har investerat i fältet leder det till att man är redo att försvara sina positioner på fältet för socialt arbete.

Svanevie (2011:191) skriver att vid lanseringen av evidensbaserade praktik uppfattades den som fyrkantig och svår. Opinionsledare och förändringsaktörerna ansåg att det var nödvändigt att ”spetsa till” den evidensbaserade praktiken-frågan för att få till stånd en debatt. En viss omtolkning av paradigmet kan helt enkelt ha lanserats för att trigga eller provocera fram ett gensvar vilket var nödvändigt för en idéspredning. Detta kan innebära att den förespråkande positionen använder en retorik som man medvetet vet får forskare och socionomer att reagera på. Jag menar att ett exempel på hur den förespråkande positionen har ”spetsat till” retorik är deras betoning på begreppen *utvärdering*, *effekt* och *resultat*. Genom att använda dessa begrepp har man provocerat fram kritik för att på så sätt öka uppmärksamheten kring den evidensbaserade praktiken, vilket i sin tur lett till en het och stor debatt inom socialt arbete.

En annan anledning till att diskussionen har gett upphov till en stor hetta och debatt skulle kunna vara att de båda positionerna skiljer sig i sin syn på människor. Jag menar att det gamla paradigmet ser varje människa som en unik individ, vars egenskaper och problem inte kan mätas eller beskrivas genom kvantitativa metoder. Det nya paradigmet är med präglat av en pragmatisk syn på människors egenskaper och problem. Man menar att människor är unika men endast till en viss grad och att det går att beskriva människors problem och egenskaper med kvantitativa metoder. Jag menar att denna diskrepans rörande människosyn är en faktor till att ämnet leder till en stor debatt

Avslutande diskussion

Syftet med denna studie har varit att med utifrån Bourdieus teori om kultur och kunskapsproduktion samt diskusanalys, belysa de underliggande antagande och föreställningar inom det nya paradigmet och den evidensbaserade praktiken. Genom att fokusera på det symboliska kapitalet inom fältet för socialt arbete har jag delat upp argument för och emot evidensbaserade praktik och sedan identifierat hur artikelförfattarna positionerade sig på fältet, detta var min första frågeställning. Inom den kritiska positionen utgår man från ett ontologiskt- kunskapsteoretisk perspektiv rörande synen på kunskap. Rörande synen på insatser och lösningen på brukares problem delar man flera av den humanistiska psykologins idéer kring hur man hjälper människor. Man menar att lösningen på brukarens problem finns i relationen mellan brukaren och den professionella. Författarna som tillhör den förespråkande positionen har en ståndpunkt som består av ett pragmatisknyttomaximeringsperspektiv. Deras argumentation är grundat i en medicinsk modell med inslag av effektivitetstänk från den privata sektorn. Man betonar värdet av utvärderingar och kvantitativ forskning för att utveckla socialt arbete. Lösningen ligger i att använda en kombination av vetenskaplig kunskap, brukarens erfarenheter och den professionelles kunskap. Min tolkning rörande symboliskt kapital är att de som förespråkar evidensbaserade praktik besitter fler legitima kapitalformer inom fältet för socialt arbete i jämförelse med kritikerna. Utifrån Bourdieus teori om kulturskapande och kulturproduktion innebär det att den evidensbaserade praktiken och det nya paradigmet har en högre chans att överleva i jämförelse med gamla paradigmet.

Min andra frågeställning var *varför diskussionen kring evidens gett upphov till en stor debatt*. Genom att artikelförfattarna är en del av *illusio* och har investerat i fältet betyder detta att man redo att slåss för sina positioner på fältet för socialt arbete. Svanevie (2011) skriver att förespråkarna av evidens har spetsat till sin retorik för att på så sätt skapa en så stor debatt som möjligt och öka fokuset på evidensbaserade praktiken. En av mina egna hypoteser är det gamla och det nya paradigmet perspektiv skapar en stark diskrepans mellan sig på grund av sina stora olikheter i sin människosyn.

Mina avslutande funderingar är kring hur den evidensbaserade praktiken och det nya paradigmet kommer att påverka det sociala arbetet. Enligt Liljegren och Parding (2010:285) finns det en risk att den evidensbaserade praktiken kommer leda till att den professionelle får minskade handlingsfriheter, detta är något som jag håller med om. Min uppfattning är att den evidensbaserade praktiken kommer att begränsa antalet möjliga insatser och arbetssätt. Då

man endast kommer att använda metoder som bevisat gör skillnad och inte skadar. Utifrån de vetenskapliga kapitalformer som är aktiva inom fältet tror jag att vi i framtiden kommer se en ökning av användandet av kvantitativa forskningsmetoder. Inom socialt arbete kommer det att ske en ökning av kvantitativa utvärderingar. Min tolkning är att diskussionen kring evidensbaserade praktik kommer att fortsätta att engagera personer inom fältet för socialt arbete då dessa förändringar kan komma att förändra det sociala fältet från grunden.

Källor:

Andersen H. & Kaspersen L. (red.) (2007) *Klassisk och modern samhällsteori*, Lund: Studentlitteratur.

Bergmark A, Bergmark Å, Lundström T, (2011) *evidensbaserat socialt arbete: teori, kritik, praktik*, Stockholm: Natur & kultur

Bergström G., Boréus K. (red.) (2000) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* Lund: Studentlitteratur

Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*, Malmö, Liber

Debbie & Skerett (2000) *Social work—a shifting paradigm*, Journal of Social Work Practice: Psychotherapeutic Approaches in Health, Welfare and the Community

Eriksson B. och Karlsson P. (2008) *Att utvärdera välfärdsarbete*, Stockholm: Gothia

Guda, E.G. & Lincoln Y.S (1994), *The new language of qualitative method*. New York: Oxford University Press.

Jergeby U. (Red.) (2008) *Evidensbaserad praktik i socialt arbete*, Stockholm: Gothia

Jönson, H. *Sociala problem som perspektiv: en ansats för forskning & socialt arbete* Malmö: Liber, 2010

Kuhn, Thomas S. (1962/sv. övers. 1992). *De vetenskapliga revolutionernas Struktur*, Stockholm: Thales.

Socialstyrelsen (2013: A)

http://www.socialstyrelsen.se/fragorochsvar/evidensbaseradpraktik#anchor_5

Liljegren & Parding (2010) *Ändrad styrning av välfärdsprofessioner – exemplet evidensbaserad i socialt arbete*, socialvetenskaplig tidskrift nr 3-4

Svanevie, K. (2011) *Evidensbaserat socialt: från idé till praktik* Institutionen för socialt arbete, Umeå universitet

Empiri

Alla artiklar är hämtade från facktidsningen Socionomen

Bergmark A., Socionomen nr 6 2010:20 *Metoder inom missbruksvård*

Blennberger E. – Socionomen nr 2 2008:30: *Det finns ett gemensamt mål*

Billinger K. Socionomen nr 6 2010:28 *Kollegiala samtal mellan socialsekreterare inom socialtjänstens missbruksvård*

Hydén M. Socionomen nr 1 2008:12 *Evidensbaserat arbete: Så kan vi arbeta med kvinnor utsatta för våld i nära relationer*

Holm & Tegnell Socionomen nr 5 2010:52 *Socialstyrelsen prioriterar arbetet för en evidensbaserad socialtjänst*

Johansson, Gärdegård, Morales, Holmgren och Johansson, Socionomen nr 8 2010:85 *Svar till professorerna på Socialhögskolan i Stockholm och Socialstyrelsen*

Månsson S. Socionomen nr 8 2000:4 *Kunskapsutveckling inom socialtjänsten och den akademiska forskningen – drar vi åt samma håll?*

Ronnby A. Socionomen nr 6 2006:29 *Det sociala arbetes konst*

Ronnby A. Socionomen nr 1 2008:40 *Socialhögskolan förlorade själ*

Sundell K. Socionomen nr 2 2008:33 *Ställ fråga: Hur vet jag att det här stämmer?*

Sundell K. & Forslund M. Socionomen nr 5 2008:50 *Socialstyrelsens, IMS, replik på Anders Arnsviks artikel*

Topor A. & Denhov A. Socionomen nr 8 2009:78 *Alain Topor och Anne Denhov: Till försvar för en evidensbaserad praktik!*